

kvens af Valget, er naturligt, at Initiativet til de Foranstaltninger, dette Lovforslag omhandler — det gælder baade Laan, Garantier og Tilskud — udgaar fra Erhvervene. I øvrigt finder jeg naturligvis heller ikke Anledning til at holde nogen længere Tale, efter at der om dette Lovforslag er blevet talt over 400 Spalter i Rigsdagstidenden sidste Efteraar, efter at det dernæst har været Genstand for en overordentlig grundig Udvalgsbehandling, og efter at det endvidere har været den Tap, hvorom ca. 2 000 politiske Møder i November drejede sig.

Jeg vil dog gerne have Lov til at gøre en Bemærkning til Ordføreren for Forslagsstillerne (Stauning), den nemlig at jeg tror, det er med Urette, naar han i særlig Grad paaberaabte sig Gennemførelsen af saadanne Foranstaltninger og i saa Henseende henviste til, hvad der er sket i Udlandet. Det eneste, der foreligger herom, er, at dette Forsøg med Tilskud til Erhvervene til Afhjælpning af Krise og Arbejdsløshed, altsaa Tilskudsprincippet, er blevet forsøgt i Holland for nogen Tid siden, men at man meget hurtigt forlod det som i Virkeligheden uigennemførligt.

Det ærede Medlem Hr. Stauning nævnte dernæst, at man havde forsøgt Ordningen i Svejts, og fremhævede, at eksempelvis indenfor Urindustrien og Broderiindustrien havde Tilskudsprincippet været anvendt. Ja, det er vist i og for sig rigtigt nok, men jeg tror ikke, at det ærede Medlem kan sige „eksempelvis“, for, saa vidt mig bekendt, er disse to Industrier de eneste i Svejts, for hvilke man har forsøgt det, og Forholdet er jo netop dette, at disse to Industrier er udprægede Eksportindustrier, overfor hvilke Muligheden for Gennemførelse af et saadant Tilskudsprincip er langt lettere end overfor Industrier, der udelukkende eller i væsentlig Grad arbejder for Hjemmemarkedet, saaledes som Tilfældet er med den overvejende Del af de danske Industrier. Endelig har man forsøgt Princippetovre i England i Kulmineindustrien, hvor man imidlertid efter nogen Tids Forløb atter maatte gaa bort fra det, en Foranstaltning, der som bekendt førte det engelske Samfund ud i den maaske haardeste Krise, dette Samfund nogen Sinde har været ude for. Det Tilskud, der for Tiden ydes til den engelske Sukkerindustri, er af en helt anden Karakter og har et helt andet Formaal end det, man her tænker paa. Det er vistnok rigtigt, at det engelske Arbejderpartis Fører, Mac Donald, under Valgkampagnen i Efteraaret 1923

i og for sig tænkte paa ogsaa at søge Arbejdsløsheden afhjulpet gennem Tilskudssystemet, men det er vistnok ogsaa rigtigt, at da det engelske Arbejderpartis Fører selv fik Ansvar og selv havde Mulighed for at fremsætte positive Lovforslag i saa Henseende, afholdt han sig fra at gøre det. Jeg tror derfor, at de Erfaringer, der i Udlandet er gjort paa dette Omraade, ikke er af en saadan Karakter, at de kan tilskynde os her i Danmark til at forsøge noget lignende.

Jeg kan i øvrigt ganske slutte mig til den Bemærkning, den højtærede Handelsminister fremkom med, at dette Lovforslags Skæbne blev afgjort ved Valget. Partiet Venstre kan derfor være enigt i de Synspunkter, den højtærede Handelsminister i Dag har givet Udtryk for overfor dette Lovforslag.

Drachmann: Mit Partis Stilling til det foreliggende Lovforslag turde være givet og være til Overflod klar gennem de særdeles langvarige Forhandlinger, vi førte her i Efteraaret, og yderligere præciseret i Betænkningen fra det da nedsatte Folketingsudvalg, der blev afgivet den 5. November i Fjor. Jeg kan derfor i Dag indskrænke mig til ganske faa Bemærkninger, og disse skulde nærmest gaa ud paa at tilføje et Par Betragtninger vedrørende de Virkninger, der allerede har gjort sig gældende i Forbindelse med den Laanevirksomhed, der jo ogsaa var en Del af det store Komplex, som den daværende Regering Stauning forelagde, og som altsaa nu er genoptaget.

Disse Laan, der jo ydes med stor Forsigtighed til kriseramte Industrier, har ganske sikkert haft en vis Virkning, men jeg betænker mig ikke paa at sige, at der allerede ved disse Laans Tildeling og Praktisering er konstateret saa store Vanskeligheder, at det maa staa ganske klart, at hvis man var gaaet videre og havde givet Statstilskud, saaledes som dette Lovforslag tilsigter, vilde man være kommet ud i et fuldkomment Kaos, i en fuldkommen Forrykkelse af alle Konkurrencevilkkaar og vilde ikke have opnaaet nogen som helst effektiv Nytte for Erhvervene, saaledes som vi paapegede det i sin Tid, og saaledes som jeg her føler Trang til at understrege det. Med andre Ord, de Erfaringer, man har gjort allerede med den beskedne og mere begrænsede Laanevirksomhed, tyder paa, at Tilskudsordningen vilde have været fuldkommen umulig, at det vilde have været fuldkommen ugørligt at praktisere den.